

[Finansministeren.]

Blandt de forhold, der i disse år øver særlig indflydelse på statsudgifterne, skal jeg først pege på den almindelige opgang i pris- og indkomstniveauet. Alene for statens udgifter til lønninger og pensioner, herunder dens bidrag til lærer- og præstelønninger, må man regne med, at forhøjelsen som følge af pristalsregulering og ændringer i lønningsloven har medført en udgiftsstigning på 135 mill. kr. fra 1955-56 til 1956-57 og på godt 70 mill. kr. i det følgende år. Om den stigning, der kan ventes i det kommende år, kan i dag blot siges, at det fra 1. oktober gældende lønniveau vil medføre en udgiftsforøgelse på godt 10 mill. kr. Afgørende bliver imidlertid, hvorledes forslagene fra den siddende lønningskommission vil påvirke statens lønudgifter. Kommissionen stiler mod at afslutte sine overvejelser så betids, at der skulle være mulighed for at fremsætte forslag til en ny lønninglov allerede i dette folketingsår. På denne baggrund skulle det være muligt i år at undlade at stille forslag om særlig normeringslov.

Den almindelige pris- og lønstigning påvirker imidlertid ikke blot de egentlige lønudgifter, men tillige de sociale ydelser, som jeg skal omtale om lidt, refusionerne fra den fælleskommunale udligningsfond, som i de senere år er vokset med 20-30 mill. kr. årlig, samt en række forskellige statstilskud til sociale institutioner og til uddannelse. Som helhed kan formentlig over halvdelen af væksten i statens civile driftsudgifter i disse år henføres til opgangen i pris- og indkomstniveauet. Med det nuværende mere stabile prisniveau er der håb om, at denne årsag til vækst i det samlede budget ikke vil gøre sig gældende med samme styrke.

En anden væsentlig faktor i udgiftsstigningen er de voksende omkostninger ved folke- og invalidepensioner. Også før folkepensionslovens gennemførelse var der som følge af væksten i antallet af aldersrentemodtagere en stadig opgang i statens udgifter — fra omkring 30 til 50 mill. kr. årlig — alt efter tilgangens størrelse og dyrtidsreguleringens omfang. Fra 1955-56 til 1956-57 var udgiftsstigningen særlig stor — godt 80 mill. kr. — dels fordi der udbetaltes en ekstraordinær brændselshjælp, dels som følge af en relativt betydelig tilgang i antallet af folkepensionister. Også i år og i de

kommende år måtte der under alle omstændigheder ventes en årlig udgiftsstigning af ikke ubetydelig størrelse. Hertil er fra i år kommet de finansielle virkninger af folkepensionsloven. Jeg skal ikke her gå nærmere ind på de komplicerede ændringer i fordelings- og refusionsreglerne, men blot fremdrage de vigtigste af de forhold, der har været bestemmende for bevægelsen i statens udgifter.

Det er praktisk først at se på udviklingen i bruttoudgiften, d. v. s. udgiften uden fradrag af folkepensionsbidraget. Med de hidtil gældende afregningsregler for refusioner til kommunerne ville folkepensionsloven have medført en forøgelse i statens udgifter på omkring 50 mill. kr. i indeværende år og ca. 125 mill. kr. i 1958-59. Resultatet heraf ville imidlertid være blevet et ikke helt ringe pres på kommunernes likviditet, så meget mere som den tilsvarende forøgelse af refusionen fra udligningsfonden først ville være fremkommet i 1959-60. Der blev derfor som bekendt i foråret truffet den ordning, at forsudsrefusionen fra staten blev forøget fra 70 til 80 pct. af den endelige refusion, samtidig med at der blev ydet et ekstraordinært tilskud fra udligningsfonden på 21 mill. kr. Tilsammen medførte disse forholdsregler en merudbetaling fra staten — og en tilsvarende forbedring af kommunernes likviditet — på ca. 100 mill. kr. i indeværende år. Virkningen heraf var med andre ord, at stigningen i statens udgifter til folkepensionen blev flyttet fra 1958-59 til 1957-58.

Disse spørgsmål har i øvrigt, som tinget vil vide, givet anledning til nedsættelse af et udvalg med den opgave at overveje en forenkling af mellemregningsforholdet mellem staten og kommunerne. Det er mit håb, at dette arbejde vil kunne afsluttes til foråret. Lad mig i denne forbindelse også nævne, at den fælleskommunale udligningsfond endnu i år er optaget på forslaget til finanslov, men der vil blive fremsat forslag om en ophævelse af fonden nu på fredag.

Om den tredje af de faktorer, der er bestemmende for statens udgifter til folkepensioner, nemlig folkepensionsbidraget, skal blot nævnes, at det i år er budgetteret til 105 mill. kr. og i 1958-59, hvor der indgår for et helt år, til 130 mill. kr. Den samlede virkning af de tre faktorer, jeg her har omtalt — den „normale“ vækst i folkepensions-